

→ **Dẫn nhập ngắn về khoa học**

TIẾN HÓA

Minh họa sinh động bằng tranh

Dylan Evans & Howard Selina

Nguyễn Quỳnh Hoa *dịch*

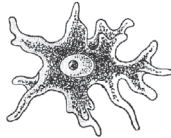
**NHÀ XUẤT BẢN
DÂN TRÍ**

ets

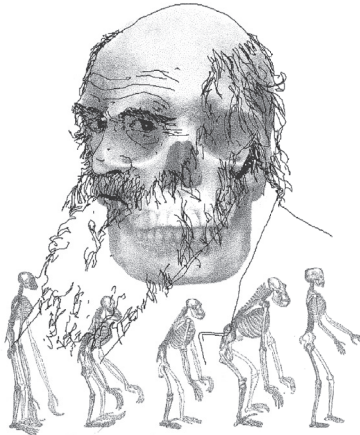
Education
Technology
Science

Khái niệm trọng tâm trong Sinh học

“Sinh học là vô nghĩa nếu thiếu sự soi sáng của tiến hóa”. Nhà di truyền học vĩ đại người Nga, **Theodosius Dobzhansky** (1900-1975) đã phát biểu như vậy. Thuyết tiến hóa quả thực chính là khái niệm trọng tâm trong sinh học hiện đại.

Tuy nhiên, tháng 8 năm 1999, 140 năm sau khi Darwin xuất bản cuốn The Origin of Species (Nguồn gốc các loài), Hội đồng Giáo dục Bang Kansas đã loại bỏ chuyên đề về tiến hóa khỏi chương trình giảng dạy chính thức.

Các sinh viên tốt nghiệp ngành Sinh học ở Kansas có thể sẽ không biết gì về khái niệm căn cốt này! Vì sao lại như vậy? Điều gì đã khiến Hội đồng Giáo dục Bang loại bỏ mảng kiến thức quan trọng đến thế?

Nỗi sợ hãi và khinh ghét ở Kansas

Các thành viên Hội đồng Giáo dục Bang Kansas rõ ràng không thích thuyết tiến hóa và không chỉ riêng mình họ. Kể từ khi **Charles Darwin** (1809-1882) và **Alfred Russel Wallace** (1823-1913) đề xuất học thuyết này tại cuộc họp của Hiệp hội Linnaean vào năm 1858, bao nỗi sợ hãi và khinh ghét đã dấy lên, không ít người đã cố gắng vùi dập nó.

Khi biết về thuyết tiến hóa của Darwin vào năm 1880, vợ Giám mục xứ Birmingham nói với chồng...

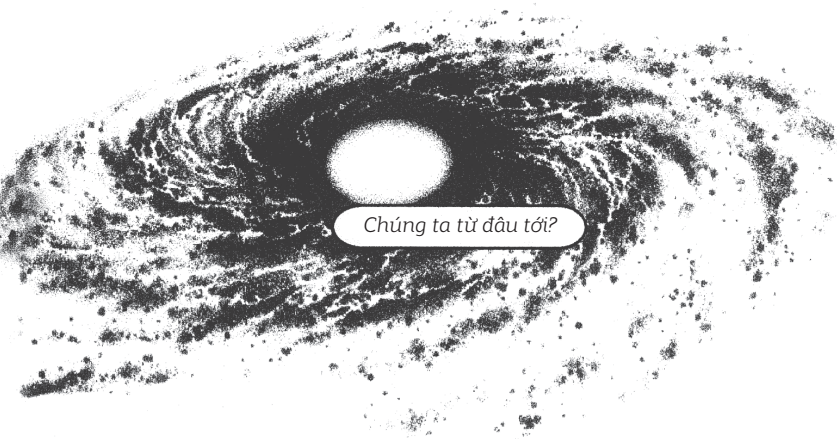

Vậy học thuyết này là gì mà khiến nhiều người bức bối đến thế?

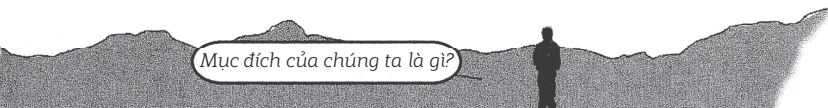
Những hoài nghi muôn thuở

Thuyết tiến hóa của Darwin gây khó chịu vì nó đe dọa toàn bộ quan niệm cổ xưa về việc chúng ta là ai và vì sao chúng ta lại có mặt ở đây.

Suốt hàng nghìn năm, con người luôn thắc mắc về ý nghĩa của sự sống.

Chúng ta từ đâu tới?

Mục đích của chúng ta là gì?

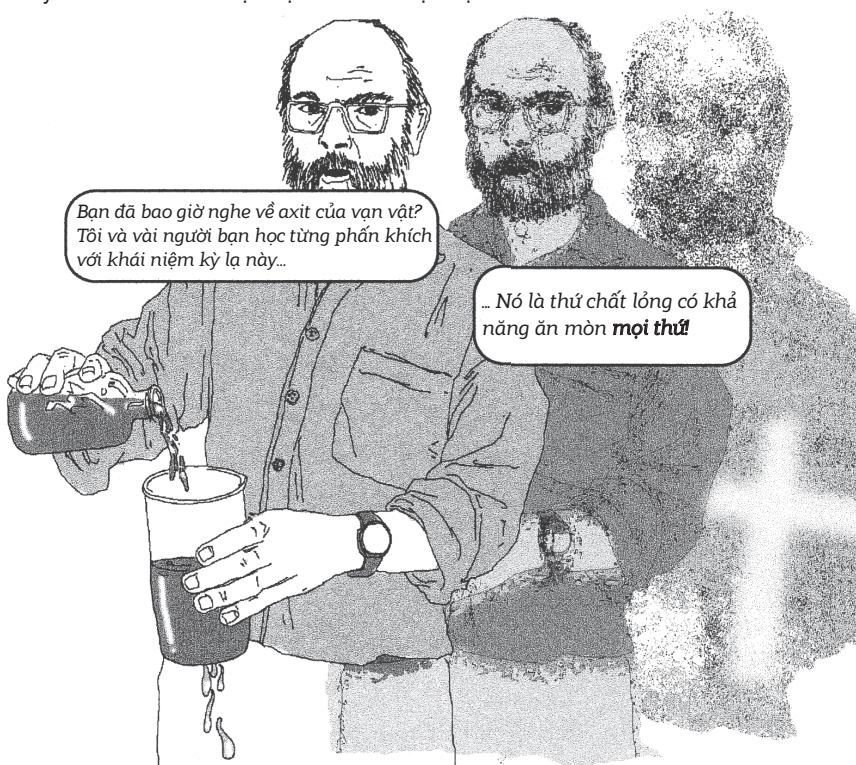
Câu trả lời muôn thuở trong tôn giáo thường xoay quanh một vị Thiên Chúa hay các vị thần.

Truyện kể rằng, Thiên Chúa đã tạo ra và đặt chúng ta tại nơi này vì một lý do đặc biệt. Điều này ám chỉ con người là những tạo vật hiếm có. Con người không chỉ là động vật như các loài khác mà còn có linh hồn. Chỉ con người mới có ý chí tự do và có thể thoát khỏi cái chết.

Axit của vạn vật

Thuyết tiến hóa đe dọa mọi quan niệm cổ xưa. Nó hủy hoại tư tưởng rường cột của nhiều tôn giáo. Đường như không còn chỗ cho Thiên Chúa, linh hồn hay cuộc sống sau khi chết. Nó nói với chúng ta rằng con người cũng chỉ là một loài động vật mà thôi.

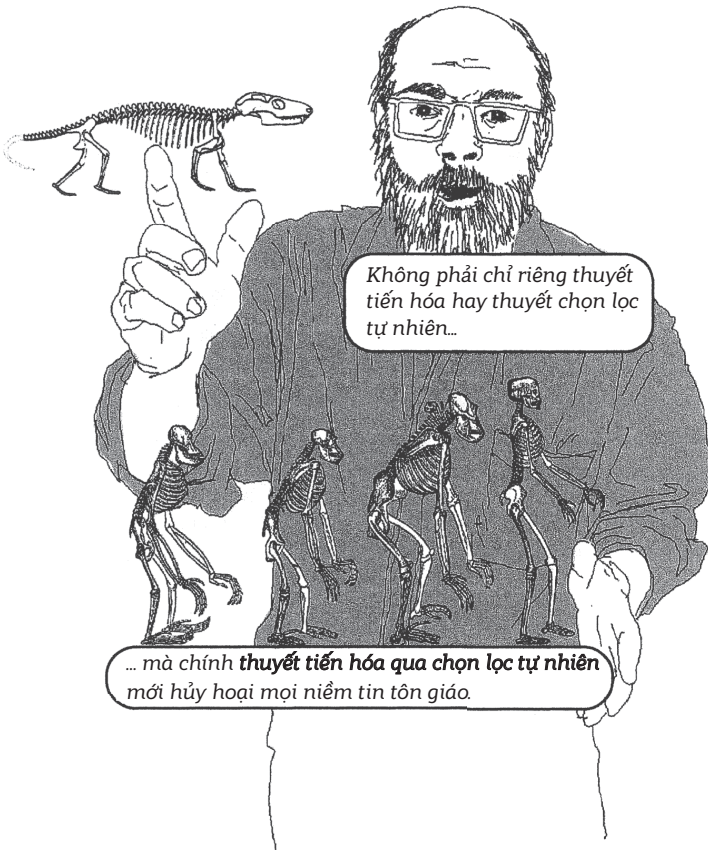
Nhà triết học người Mỹ, **Daniel Dennett** (sinh năm 1942), đã mô tả thuyết tiến hóa như một loại “axit của vạn vật”.

Thuyết tiến hóa giống như một thứ axit của vạn vật, ăn mòn gần như toàn bộ các ý niệm tôn giáo truyền thống. Đó cũng là lý do Dennett gọi nó là “ý tưởng nguy hiểm của Darwin”.

Hai phần của ý tưởng

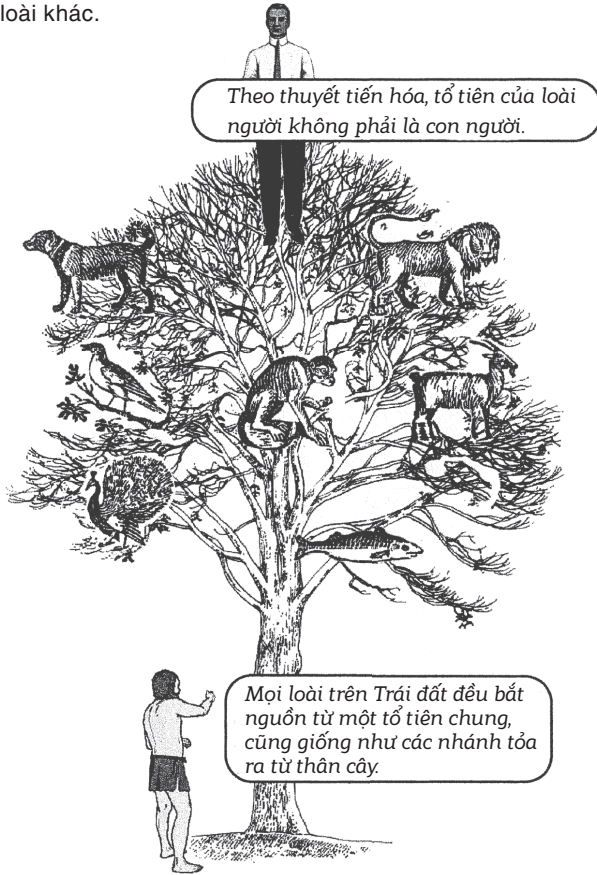
Ý tưởng nguy hiểm của Darwin gồm hai phần: thuyết tiến hóa và thuyết chọn lọc tự nhiên. Chúng ta sẽ xem xét lần lượt từng thuyết, sau đó kết hợp chúng lại. Chỉ khi đặt cạnh nhau, hai thuyết này mới thực sự trở nên nguy hiểm.

Chúng ta sẽ bắt đầu với thuyết tiến hóa.

Tiến hóa là gì?

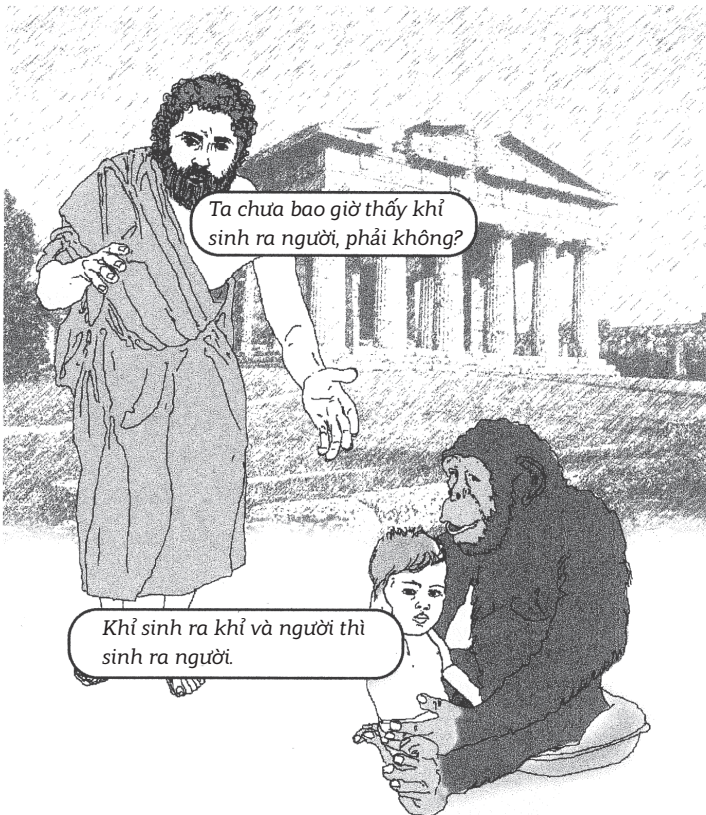
Thuyết tiến hóa cho rằng các loài có thể *thay đổi*. Loài này có thể tạo nên loài khác.

Đây có thể không phải là điều gì lớn lao, nhưng suốt hàng nghìn năm, người phương Tây luôn tin rằng sinh vật là những thực thể cố định và không đổi. Vì vậy, khi nhận ra điều này không còn đúng nữa, họ đã rất sốc.

Tính cố định loài

Quan niệm sinh vật là cố định và không đổi đã có từ thời triết gia vĩ đại người Hy Lạp Aristotle (384-322 TCN). Niềm tin này được xây dựng dựa trên những gì ông mắt thấy tai nghe.

Vì thế, không hẳn là vô cơ mà Aristotle kết luận rằng loài này không thể là căn nguyên tạo ra loài khác. Khỉ vẫn mãi là khỉ. Và người vẫn chỉ có thể là người mà thôi.

Sự sáng tạo độc lập

Suốt hàng trăm năm, các học giả Kitô giáo đã chấp nhận thuyết tính cố định loài của Aristotle. Họ tin rằng Thiên Chúa tạo ra từng loài riêng rẽ ngay từ thuở ban đầu, và các loài cho đến giờ vẫn vậy.

“Và bây giờ, từ đất sét, muôn loài trên mặt đất và bầu trời đều đã thành hình. Thiên Chúa mang chúng đến cho Adam, để xem ông gọi chúng là gì; cái tên Adam đặt cho từng sinh vật đã trở thành cố hữu.” (Sách Sáng thế 2:19).

Nếu đủ thời gian

Đến thế kỷ 18, một số người bắt đầu cho rằng các loài là không cố định. Họ nhận thấy sinh vật có thể thay đổi dần dần. Khi thì hẳn nhiên không thể đẻ ra người.

Nhưng khi có thể sinh ra khi con giống người hơn một chút.

Con của chú khi con đó lại giống người thêm chút nữa và câu chuyện cứ tiếp tục như vậy.

Nếu đủ thời gian, sẽ có một chuỗi gồm nhiều bước nhỏ liên kết tổ tiên loài khỉ với hậu duệ loài người.

Nếu đủ thời gian. Đây mới là mấu chốt. Phía Nhà Thờ bác bỏ điều này. Ngay cả khi việc loài này sinh ra loài khác theo một chuỗi nhiều bước nhỏ là khả thi về lý thuyết thì cũng không có đủ thời gian để khỉ tiến hóa thành người chứ chưa nói đến việc mọi sự sống đều có một tổ tiên chung. Nhà Thờ cho rằng Trái đất không già đến thế.